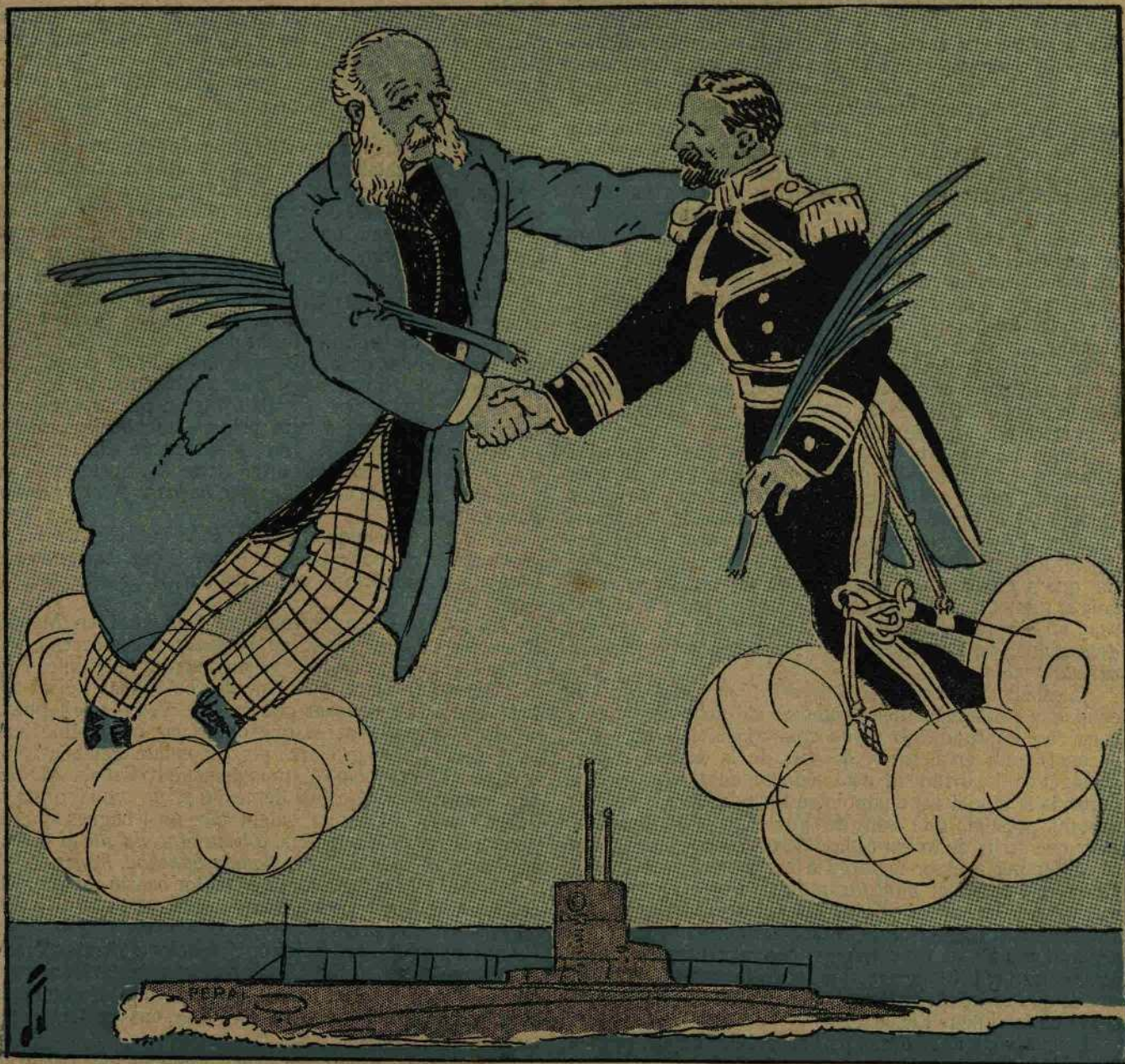

La Piulà

Setmanari regionalista amb ninots

En Monturiol i en Peral

— No'ns amohinem per preferències póstumes. En vida ens varen tractar a tots dos exactament igual: a patades.

10 cts.

La Piula

SETMANARI REGIONALISTA AMB NINOTS :: SORTIRÀ CADA DIVENDRES AL MATÍ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Bonavia i Durán. Boqueria, 20-Barcelona

SUSCRIPCIÓ: Barcelona: Un trimestre 1'50 ptes. — A l'ora: 1d. 2 ptes. — Estranger: Un any, 10 ptes. — És paga a la bestreta

Al camp republicà barceloní hi ha moviment. En Soriano, l'inclit cridaire del Congrés, ha vingut a Barcelona per a tindre una sentada amb don Lecandro i amb en Marcell Domingo, el jove diputat que tira per personatge; després de la sentada dels tres *conspicuos*, en Domingo ha celebrat llargues conferències amb els prohoms del *Bloc*, en Layret, en Bastardas, en Valenti i en Pinilla: i sembla que, després de varies discussions referents a orientació política del *Bloc*, i a ses relacions amb els demés republicans espanyols, pogueren arribar a un acort important que no altera per res els principis democràtics, republicans i autonomistes dels bloquistes. Aqueix acort trascendental se refereix a la necessitat de lluitar units tots els republicans barcelonins en les properes eleccions de regidors, per a oposar-se a la creixent onada *reaccionaria* de la «Lliga», que es va ensenyorint de les corporacions oficials de Catalunya. Les ratlles generals de la *aliança*, estan ja tirades, segons sembla; manca no més posar-se d'acord en lo referent als llocs que els hi correspondrà als del *Bloc* en les candidatures, tenint en compte la força que arroceguen.

I ben bé que l'arroceguen la força que'ls segueix! Primer, a les eleccions legislatives últimes, l'arrocegaren als peus d'aquell pou de ciència social que es diu Doctor Queraltó, i d'aquell recaragolat publicista de l'extrema esquerra, l'Angel Semblancat. L'arrocegament no va donar resultat, no obstant la amalgama electorera estrafalaria que's creia infalible, i el *Bloc* feu un paper ridícol; el primer de la llarga serie que anirà fent, si el bon seny no s'imposa als impacients que volen ser regidors desseguida; aquells que en la vida estan acostumats a arribar i moldre.

Ja està vist el camí escollit pels homes del *Bloc*: el camí que porta als càrrecs públics; cal anar per aqueix camí, no importa amb quina companyia. Per això are es pacta amb en Lerroux després de la desfeta esquerrana; el capitost radical està mancat de figures al seu partit; i els bloquistes compten amb uns quants homes de bastant prestigi, que son de procedència lerrouxiana. ¿Per què no ha de tornar al lloc de procedència? ¿Què'ls hi cal fer per a ésser regidors a les darreries de l'any? Obtindre l'apoi del pontífex radical, i arrocegar an els que'ls segueixen a les plantes del capitost de les maces anticatalanes. Després, si la combinació no va bé, els arrocegaràn cap allí on els convinga; cap al reformisme o el romanonisme; i si tant mal dades anessin, cap a la «Lliga», cas de que es trovés la fórmula acceptable de l'aproximació i que la «Lliga» l'acceptés.

I, per això, s'es reunit el partit republicà català, jaquell flamant partit que volia agermanar totes les característiques del nostre republicanisme per a crear una força im-

pulsiva, potent, autonomista i democràtica, que fos la veritable esquerra dinàmica del nostre nacionalisme!

A nosaltres, a dir veritat, no ens sorprenen els contactes radicals i bloquistes; quan vare'm llegir el manifest del *Bloc*, ja compreguerem que podíem parodiar el famós vers de l'Espronceda, dient:

Que haya un bloque más, qué importa al mundo!

perque els prohoms que el firmaven, molts d'ells ben simpàtics en el terreny particular i individual, confesaven palesament que no venien a dividir als republicans espanyols, i que mai se posarien enfront de cap partit republicà.

¡Malo, malo!—varem dir en castellà i tot — *eso huele a chamusquina!*—I, efectivament, no ens vare'm errar. A les eleccions properes, el *bloquistes*, presentaven candidatura republicana enfront als republicans radicals, nacionalistes i socialistes, i are, es preparen a anar amb els radicals per a reventar als nacionalistes i al republicans de pura raça catalana, que res en volen sapiguer del gran Llerroux.

I és que la catalanitat de molts d'aqueixos fills de Catalunya, no els hi arrija gaire endintre; ells son primer que tot republicans i democrates i liberals com ningú; en son tant de liberals, que fins volen la llibertat d'anar amb qui més els convinga; igual els hi és en Samblancat, que en Queraltó, que en Soriano o que en Lerroux; igual els hi és també la llengua catalana que la castellana, quan de dirigir-se al públic es tracta. Així el seu orgue en la premsa serà castellà. Per lo dit poden, sense repulsió de cap mena, entrar en tractes amb els radicals després de haver-los combatut a sang i a foc amb motiu de les darreres eleccions, si fent-ho aixís logren pescar unes poques regidories, que d'altra manera no podrien assolir. I un cop sien a la Casa gran, seràn els paladins municipals de la república, en perjudici de la causa catalana, porque ja diuen els castellans que *la cabra siempre tira al monte*.

Molt ens temem que això del *Bloc* acabi sent un conglomerat de goços vells amb collars nous, salvant unes honorables excepcions, que s'hauràn de separar de... la regla.

No sabem si en Lerroux, en Soriano i en Marcell Domingo hauràn parlat de passada dels successos de Girona. «El Progreso», que és tant avençat i republicà i democrata no hi ha dit una paraula, ha acabat treient foc pels queixals i llençant contra «La Veu» que'l punxà un dia i altre dia per a que donés la seva opinió, una serie d'improperis grollers i pinxescos que eren ben bé de la casa. «El Progreso» l'apologista de l'«Escola Moderna» enemiga implacable del exèrcit, no volia obrir la boca. mes l'hi hauria valgut que no l'hagues oberta, porque segons els refraners, *a boca tancada no hi entren mosques i al buen callar le llaman Sancho... Panza*.

Callant s'hauria guardat per millor ocasió tota aquella literatura de femer que va treure a cabaços i que li podrà fer falta un altre dia.

Altrament, tornant a les conferències sorianistes-radicals-bloquistes i al llur aleans polític, aviat sabrem qualque cosa positiva. «La Lucha» quina sortida deu coincidir amb la d'aqueix nombre de LA PIULA, ens en farà segurament, *cinc cèntims*.

Fem-hi doncs punt, per avui, i esperem que parlin els *conspicuos*. Esperem a veure com se les componen per a

fer adeptes, els senyors del *partido republicano catalán*, que, dit sia de pas, ens son molt més simpàtics que 'ls radicals, encara que vagin amb males companyies.

Perque ens son simpàtics, precisament, els havem dedicat aqueixa crònica.

Que consti.

BEN-GALA

El tedi pertorbador

Jo haig de parlar avui dels fets esdevinguts a Girona, anc que sigui a deshora. No'm seria possible parlar d'altra cosa.

¡La meua Girona! ¿Es que podria restar silenciós; es que deuria restar silenciós el qui com jo tingué un record en cada pedra, un amic en cada porta i vinticin anys de vida escolats en l'ensomni dels seus carrers i en les frondositats del seus encontorns? Fora massa egoisme i massa prudencia. I bé, gironins, ¡cregueu que no me'n puc avenir!

Amb el meu medeixu vostre estupor. Des de la guerra de l'Independencia, no havia sonat un tret en el clos austre de la ciutat.

Compreneu que'l periodisme gironi de bell antuvi no sabés donar forma ni claretat a les informacions. No estava fet a resenyar batalles, car amb cent-vuit anys de pau i de repòs, s'oblida el lèxic i la terminologia marcial.

Prescindeixo de la guerra dels carlins a gratient. La guerra dels carlins no passà de Sarrià i de Santa Eugenia.

El periodisme gironi tingué que recorre a la vaguetat dels *ciertos elementos*. Això produí confusions. Alguns

amics meus que s'interessaven per Girona, cregueren que és tractava dels presos de la presó o dels manias de Sant Daniel. Per la meua part, més coneixedor de la psicologia provinciana, vaig entendre que és tractava del *tedi*.

El tedi, si, el tedi; no el noble tedi de Xenius: un altre tedi. Qui ha romput el femur, qui ha sabrejat la cara, qui ha enfonsat les costelles, qui ha nafrat el còs dels vostres conciutadans, amics de Girona, ha sigut el tedi.

Vestiu-lo com vulgueu, disfraseu-lo com millor vos agradi; el tedi apareix inexorablement.

I vosaltres l'heu patit, l'heu patit jo i el pateixen i el patiran els qui essent joves es limiten a la monotonía del *vermohut*, del resopó, del pedriç en la Devesa, i les giravoltes de la Rambla.

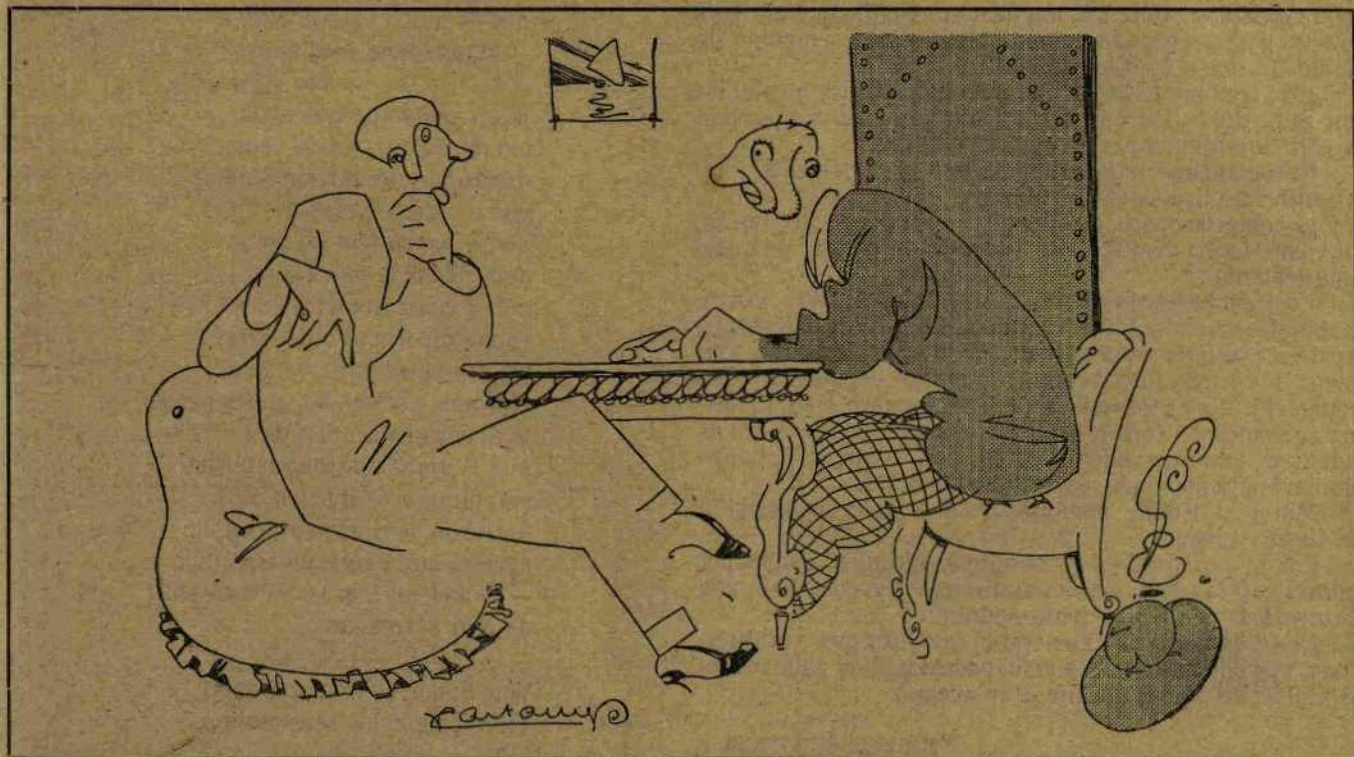
Però el tedi en uns és ensomni, en altres és son, en segons qui és virtut, en altres segons qui, és vici. Hi ha una forma de tedi civil, que's resol en travessures ignocents, com empaitar gats i escarnir ólives en les romàntiques excursions noctàmbules pels barris antics. Vostre tedi en cas pitjor, arriba fins a la taula del «canari» o a la fatxenda orgiaca d'una visita al Recó.

Però existeixen temperaments per a la malestrugança dels quals el vostre tedi no 'ls basta. Un Cid novell reclòs a Girona i sense moros que matar, patiria un tedi bon xic diferent del que pateix un dolç menestral.

A Girona no és possible plantar cartell com el que Don Luis Megia plantà a París:

*...parará aquí algunos meses;
no lleva más intereses
ni se aviene a más empresas
que adorar a las francesas,
y reñir con los franceses.*

I si és plantava un cartell per l'estil, tant se val; fora com plantar un pegat en un banc. *Adorar* amb determinades limitacions, prou: el que és *reñir*...

— ¿Què és preferible cadena perpètua o presiri per tota la vida?
— Lo primer; porque't queda el recurs de poguer trencar la cadena i escapar-te.

Oh! jo els he observat els vostres tediosos; els veig, com si fós ara, en els primers dies d'inaugurat un bar de la Rambla; els veig sopant en els vetlladors a la vista del públic, amb ostentació, com si mai en el món hi hagués hagut homes gosats per a menjar-se una cuixa de pollastre després de les dotze de la nit.

I un urc de gastrònom exhibicionista els feia cridar al cuiner, i en veu alta li demanaven extranyeses, fantasies, exotismes, pregonant entre'ls transeunts erudicions culinàries poca soltes, tot per acabar fent-se servir una torrada a la paella, ço que'l pagès castellà anomena *picatoste*.

Entre'ls tediosos parroquians s'establien competències; rivalitats de taula a taula. Es menjava i es bebia per fatxenda. Hi havia un fort desprecí pels indígenes frugals que és posaven amb una racció de conill estofat i un got de cervesa.

Una vetlla, l'etzar feu que s'aturés allí, entre'ls Helio-gabals tediosos, un automòvil. Hi anaven senyores, senyores amb vels, amb *cubre-polvo*, amb totes les traces de gent rica, despreocupada, ciutadana. Era una ocasió de lluir-se i demostrar amb xampany la noblesa, el despendiment, l'intensitat heròica d'aquelles vides en tedi, destinades a finalitats superiors; de moment perdudes, recluses, condemnades a soportar el contacte embrutidor dels provincians avars i tristos. ¡27 pessetes de Xampany! La fabulosa xifra restà grabada en els anys del bar per sempre més, com el límit d'una prodigalitat insuperable. Narro aquesta proesa perquè és característica.

El tedi fa derivar la superbia en gula, però la gula deriva en luxúria i en ira fàcilment. D'aquí el galanteig proçac i l'envalentonament exhibicionista també, com el sopar en plena via pública.

Se interromp una festa, és promou un aldarull, s'agra-deix amb la mateixa facilitat que és demana un *picatoste* en veu alta i, en el fons, per la mateixa causa. ¿Què farem contra'l tedi, gironins? ¿Exigir justícia? Molt bé, sou raonables: sobre tot, tinguent en compte que ara no's tracta pas de cap Napoleó. Més podreu canviar de tediosos, que de tedi és difícil.

¡Ah, com me recordo ara del vostre insistent pidolar un esquadró! ¿Es que no'n teniu prou encara per a la vostra honra i prosperitat amb l'infanteria?

Jo soc amant i admirador de tots els estaments, com vosaltres ho heu sigut i ho sou avui, malgrat el succeït.

Jo comprenc però, que demanar gent per a exposar-los al vostre tedi a cambi d'uns picotins de civada, és quasi una temeritat.

Vostre il·lustríssim Bisbe, vostre eximi Alcalde, vostre noble Governador, vostres dilectes senadors i diputats, vostres prestigis intel·lectuals, vostres societats de tota mena i vostres forces vives obtindran segurament una reparació. Això resultaria impensat i un poc contradictòria al símbol de Zorrilla que mai somnià pels seus herois admirats, una intervenció judicial. I no és que'n l'Espanya de llavors hi manqués res del que teniu ara.

Millor si l'obra immortal resulta inversemblable a la Girona actual.

Em fa por que sobre vosaltres, gironins, caigui per contra cop la triaca del separatisme, i sigueu a la fi, una *Donya Inès* ultratjada i perdonadora.

Que'l digne Capità General hi faci més que vosaltres. I ara, vos confesso que se m'ha possat pell de gallina com si acabés de passar el caire d'un avenc.

PRUDENCI BERTRANA

— ¿Que encarc no s'en sab res?

— No, senyor.

— Ja fa onze dies.

¿I els ferits?

— Ferits segueixen.

— ¿I els criminals?

— Fent barrila.

— Doncs, i el càstic ¿quan vindrà?

— Tingui, prengui una cadira i esperis ben assegut per quan vingui la justícia.

***

— Ja ho veu, don Pau, sense ploure i quasi ens estem rostint.

— Vaia una mala partida que'ns ha fet aquest istiu.

— ¿Què no ha pres banys?

— No me'n parli;

jo els prenia perquè aixís em refrescava, pro al veure que'ls banys em feien sortir una rècula de grans que'n naven fent de petits, deixant-me la meua cara com l'empedrat de Madrit, vareig dir-me: ¡Va de retro! no vull més banys, vetaquí.

— Home, això és bò, així 's neteja; perquè jo he sentit a dir

que 'ls grans que surten a fora son pitjor si es queden dins.

— Deixis de romansos, cregui; no està en lo cert qui això diu.

— Doncs miri, m'ho va dir l'amo de *San Sebastian*.

— Ah, sí?

Veü, home, es lo que li deia: Tiren l'aigua als seus molins.

Incultura

El dia que *treballa* un torero més o menys *fenòmeno*, el nostre poble dona un trist espectacle. Sembla talment que'ls que assisteixen als toros, siguin ciutadans privilegiats que poden impunement deixar de complir les lleis de bona criança, establertes en tots els pobles civilitzats. Segurament a un altre públic no se li tolerarien els actes d'incultura que el nostre comet. Es veritablement vergonyós veure de la manera que assalten els tramvies que condueixen a les places de toros els *aficionados*.

I no solament és lícit donar empentes i cops de puny per a lograr ben acomodar-se en el tramvia, sinó que si les plataformes estan atapeïdes de passatgers, produint un efecte deploable, s'agafen a la part exterior de la plataforma com els nois mal educats. Veure circular així els tramvies per la plaça de Catalunya i pels carrers més cèntrics de Barcelona, és una cosa que fa tristesa i fàstic. Tristesa perquè'l nostre poble assisteix a una festa embrutidora, i fàstic perquè dona un espectacle que posa de relleu la nostra incultura.

Un poble que per assistir a una festa tingui necessitat de gesticular airadament, de donar empentes, de proferir crits i de repartir cops de puny, no podrà mai arribar a formar la ciutat ideal.

Les curses de toros son una escola de males costums. Al penetrar a la plaça, és deixa la criança al dintell de la porta. ¿I que és senyors un home mal criat? ¿Què'n volem esperar d'un home que considera lícit el cridar, el xiular estridentment i el dir paraules grolleres i mal sonantes! Diuen que als toros tot és permès; nosaltres no opinem així i creiem que l'home s'ha de conduir sempre dignament.

Si el cometre actes de mala educació és una cosa reprovable, ho és igualment encara que's cometin dintre una plaça de toros. I lo més trist és que contribueixin a donar popularitat an aquets pobres homes que s'anomenen toreros, que porten una qua per a demostrar que per alguna cosa els hi serveix el cap.

Assistint als toros fomenten el flamenquisme, aquesta plaga que s'ha estès per tot Espanya estraient les cos-

tums del poble. Mentre el torero i la cobejadora continuen al cimall de la popularitat i de la gloria, no esperem la regeneració d'Espanya.

Poc podem esperar d'un poble que ignora la sentència dels seus grans homes, i que compta els badalls i les extremitats que fa un torero avans de morir.

FIBLÓ

El pintor, escriu

Acabo de rebre una lletra d'un bon amic meu, pintor de seny i artista de consciència. El bon amic em parla de

les matinales formoses; de la calitja migdia; de les postes de sol enceses com fornals; de les vetlles serenes i espurnejades d'estels. Té paraules sublimes per a ponderar la grandiositat de la natura; els colors dels celatges; les matisades gradacions dels verts escampats per la terra, la penombra de les afraus; l'esclat de sol planant damunt un mar d'espigues d'or.

¡Oh, quin artista n'hi ha de mon amic, l'excel·lent pintor! Res s'escapa a la seva observació: ell ho veu tot, ho sent tot, ho comprèn tot: per ell parlen les pedres, les plantes, les deus, el xaragalls i les bestioles; tot quan viu i alena té quelcom que dir-li an aquella ànima d'artista per sé.

La darrera lletra que tinc a la vista és menys espontànea que les anteriors: l'esperit obert i franc de l'amic se replega, se reconcentra una mica: té quelcom que dir i que no gosa a dir-me. Em parla de la placidesa de la masia on sajorna, casal que comp-

ta els anys per centúries; de les noueres que l'enrotllen com centinelles milenaris; del jaio que pren el sol a l'ombra de la parra; del masover fornit i colrat per l'ambient; de la masovera grassa i fresca; dels homes que tornen del troç al caure la tarde, portant a la casa la flaira de la terra remoguda i fecundada.

I em parla en fi, de la pubilla; una garrida minyona, de rostre blanc, d'ulls negres, de cabell fosc i caragolat, de paraula dolça i melangiosa que abranda en l'esperit records de la llunyania. I m'em parla distretament, com d'un croquis de quadro tot just ideat; com d'un apunt pres a correuita; com d'una obra vista de passada en les sales d'un museu inconnegut... El seu esperit obert i franc,

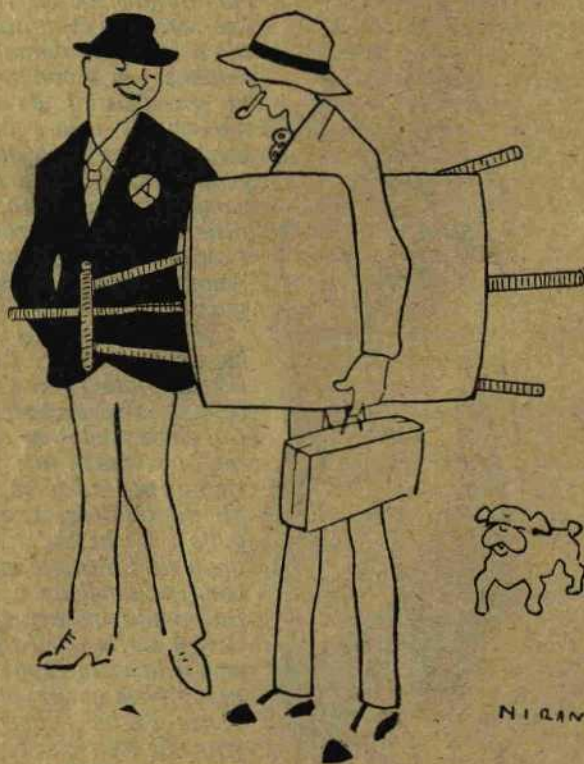

- El gran timit no més m'ha demanat la ma de la noia.
- ¿I això et fa enfadar?
- ¡I està clar! Jo volia que se l'emportés tota sencera.

se clou com una sensitiva al fer la descripció de la minyona: la comença tot animat i minuciós, i la tanca de cop i volta, per a dir-me que encara no ha pres una nota de paisatge, ni ha esboçat una figura, ni ha preparat tant sols una tauleta o una tela, ell, tant donat a pintar a plein air, a cop-sar les meravelles de la naturalesa, a furtar-li l'actitut del moment, la sensació de l'instant! Cert que tot el dia és al camp, més hi va sense caballet, ni pincells, ni colors... I va com un enza; com un home que té el cervell lluny del còs; com una figura moguda per agena voluntat, com un ànima en pena que no sab què cerca.

Jo pla li diria el que li passa al bon amic; però, tal volta val més no obrir-li els ulls, perquè si d'aqueix estat anormal en que viu, en surt una pintura, forçosament tindrà d'esser una obra capdal.

CADMIUM

- He decidit deixar les pintures i posar-me a traduir "vodevils".
- ¿Què sabs el francès?
- No, però ja l'apendré tot fent traduccions.

Un home recte

Era en Jordi tant metòdic
en son sistema de viure
que fins quan volia riure,
ho consultava amb el còdic.

I era el seu modo de sè
tant original pel cas,

que no donava ni un pas
sense haver-s'ho pensat bé.

Ell l'any nou el començava
adquirint un dietari,
i allí apuntava a diari
tot quan cobrava i pagava.

El menjà, el vestí, el fumar
el teatre i el cafè:
ell no 's descuidava rē;
tot ho havia d'apuntar.

¿Què pujava en un tramvia?
L'home no se'n descuidava
i els deu cèntims apuntava
en la partida del dia.

¿Que un dia per A o per B,
li dave'n un sevillà?
sense esperar a demà
apuntava el còm i el què.

I aixís ell sabia exacte
tot el seu compte corrent;
al revès de molta gent
que amb l'ordre no hi tenen pacte.

Mes, un jorn ¡jorn desgraciat!
al sumà els comptes de l'any,
va veure, boi fent-li estrany,
que s'havia equivocat,
puix els deures li donaven
un sumando diferent
dels habers, tot consistent
en dos cèntims que hi mancaven!

I en Jordi que era tant recte
i que mirava tant prim,
va veur'hi tot un abim
en aquest petit defecte.

¿De què li havia servit
apuntar xavo per xavo
tot lo seu, si al fin y al cabo
no li donava profit?

Res d'aquest món l'aconçola,
i un jorn en Jordi, serè,
va anà a casa d'un armè
i va comprà una pistola.

I, seguint sempre el seu fi,
quan a casa va arribar
també se la va apuntar...,
eixí el tret... i va mori.

B. N. V..

TEATRES

Preparatius.

A *Eldorado*, convertit altre cop en teatre, i dels macos, dintre de pocs dies començarà temporada, o millor dit, obrirà ses *Portes* amb una escullida companyia de vers. En quant als preus l'empresa diu que no mirarà *Delgado*, vull dir que no serà gens *Caro*.

Li desitjem sort.

Al Tivoli hi fa gimnàstica una companyia del gènere petit, encapselada per l'Anselm Fernández, aquell que va demanar an en Guimerà que li traduis *Mestre Olaguer* per a representar-lo a la *villa y corte*.

Al Còmic, uns quants desesperats van aguantant la capa a la *Chelito* i an en *Villaneau*, el representant dels autors porcs francesos. Potser a la sortida d'aquest número ja haurà plegat la companyia, vull dir que ja hauràn fet *La maleta de l'oncle*.

Al Novetats ens ha eixit un nou imitador den Frégoli, per quinze dies, mentres donen temps a l'inauguració de la temporada d'hivern a càrrec del bon Morano, un actor aixirít que te la simpatia de tots els barcelonins.

I res més, que jo sàpiga.

EL BON LLADRE

CONCERTS

Es ven ben bé que la calor és enemiga de la bona música. En l'actualitat estem condemnats a sentir únicament els aburribles pianos de maneta i els músics adotzenats que al bell mig d'una plaça, toquen tot el repertori carrinçló de les populars coblejadores, fent les delícies de les minyones i dels adroguers que ballen alegrement.

Com que a la nostra terra els músics s'hi fan la barba d'or, a l'estiu no tenen necessitat de plantar reclams pels carrers anunciant el dia del concert, per a que hi assisteixin mitja dotzena de persones, i se'n van a llunyes terres on el sol no tingui el mal gust d'obligar als homes a posar-se en mànigues de camisa. Cal tenir paciència. Cauràn les fulles dels arbres, emigraran *las obscuras golondrinas*, i s'obriràn altra volta les sales de concert.

Sabem que l'Associació de música de Camera, té en projecte grans concerts i que pensa fer conèixer artistes de gran mèrit. Sabem també que'n Ribó, el colós del piano, donarà varis concerts, i que'l notabilíssim Quartet Renaiement, té en estudi varies obres dels grans mestres.

El popular Gil, ens anuncia la representació al Tivoli, de l'òpera *Carmen*, d'en Bizet. Diu que procurarà que sia presentada idènticament que a París, quan fou estrenada. Veurem. No volem esser pessimistes però creiem que no serà tant. En Gil, en sab un niu de fer d'empresari, però no creu en l'art. Per a que una obra tingui èxit, suposa que's suficient que les tiples sien revingudes i maques i que'l decora sia ben llamant. El teatre és quelcom més que circo. El Tivoli d'un quan temps ençà s'ha convertit en el

NINES I NINOTS

— A vosaltres vos estimo perquè sou bones minyones; al vostre germanet, no; ja n'estic "enpipada" d'ell.

teatre de més mal gust de Barcelona. S'hi dona acullida a les obres més xavacanes i trivials. És difícil educar el gust del públic, tenint continuament oberta una escola de mal gust. Desgraciadament els músics de *gènere chico*, quan escriuen no més pensen en la taquilla. I el més sensible és que alguns d'ells té talent per a fer obres d'empena. En Serrano i en Gimenez, per exemple, tenen condicions per a escriure obres bones. El mateix succeeix amb en Vives. És sensible dir-ho, però l'il·lusió autor de *Don Lucas del Cigaral*, no ha fet cap obra definitiva. De la seva llarga producció, quedarà ben poca cosa. I pensar que és un home d'una cultura extraordinària i d'un gran talent musical que podria produir grans obres... ¡Què hi farem!... No tothom té la resignació d'esperar morir de fam i d'aburriment, per a que l'humanitat admirada li aixequi un monument que perpetui la seva obra.

BEMOL

CAMPIONATS ATLÈTICS DE CATALUNYA.

En el camp de l'«Espanyol» es celebraren diumenge passat les proves finals dels campionats atlètics de Catalunya. En aquest temps de nador extremada, els espectacles a l'aire lliure i a plé sol no son gaire grats, doncs, malgrat l'afició moderníssima del doctre jovent a fer-se *torrar la fatxada* per les carícies arcents de *Febus*, encara la bona i còmoda costum de cercar les ombres, té una plèiade nombrosa i entusiasta.

Sens dubte a això és degut que la concurrència al camp de l'«Espanyol» no fos lo nombrosa que era d'esperar i la que la novetat i importància de l'espectacle es mereixien. Amb tot, l'èxit assolit pels primers campionats atlètics catalans és remarcable, posant de manifest el talent i l'esforç heròic dels seus organitzadors que han hagut de lluitar amb dificultats múltiples, essent la més grossa, al meu entendre, la indiferència amb que el públic acull les manifestacions atlètiques. El públic el gros públic, una mica equivocat encara, vol lluites emocionants, lluites en que al força i la violència estiguin per demunt de l'intel·ligència i la destresa; per això no acut amb entusiasme a presenciar els sports que's desenrotllen *pacíficament*. I és una llàstima; i és precis treballar per a que no siguin solament els plats forts els que li sentin bé al paladar.

Els que més es distingiren en les diferents proves en que prengueren part, provant que tenen *pasta* d'atletes, foren els senyors Erra, Massana S., Vidal, Calvet, Baonza, Sanahuja, Coll, Cortés, del «F. C. Barcelona»; Soler, Godall, Artigues, del «Club Gimnàstic» de Tarragona; Uetwiller, Casas, Barnola, del «Pompeia» i Martínez i García, de l'«Atlético». A tots un aplaudiment que sigui estímul per a noves victòries. Cal fer constar que els atletes de Tarragona, que tant bellíssim paper han representat, vingueren acompanyats de l'alcalde d'aquella ciutat, que per lo vist també s'ocupa, amb meritori acort, de lo que a sport es refereix. El d'aquí també. No sé perquè les autoritats barcelonines no's preocupen gens ni mica d'una cosa que *regenera* tant. Es veu que les *aigües*, la *reforma*, la *neteja pública* i les *pompes fúnebres* els fan perdre tot el temps.

FUTBOL. — El senyor Grañé, tinent alcalde, convidà a fer una copa al «Barcelona» i a l'«Espanyol», pagant-la ell. Com que eren dos que la volien i el senyor Grañé no en pagava més que una, tractant se d'una *copa futbolística*, els dos aspirants se l'hagueren de fer a coçes. S'elegí per a disputar se la el camp de l'«Internacional». Mala elecció. Avui la *qüestió internacional* està que bufa. — És que's tractava de la festa major de Sans i el camp de l'«Internacional» està *domiciliat* en aquella barriada. — Aixís, callo. Arriva'l dia, diumenge passat, i *los eternos rivales* es posaren front a front. El «Barcelona» portava les de guanyar i en conseqüència l'«Espanyol» les de perdre. Em sembla que m'esplico. Però l'«Espanyol» no'n sab de perdre i quan se la veu negra, en comptes de coçes tira *guitzes* i si

ni aixís es pot fer pas, adopta una actitud *gallarda* i... se'n *Miró al soslayo*, requirí la *espada* etc. etc. Aixís succehí; l'«Espanyol» se les guillà, per no perdre, quan encare faltava mitja hora per a acabar-se el *duelo*; el senyor Grañé tot satisfet d'aquesta *deferència* i el «Barcelona» sense la copa i sense... experiència, tot i sabent amb qui tracta. Em sembla que'm torno a explicar.

CORRECUITA

Diàlegs del temps

ENTRE CÒMICS:

- Vaja, are si que tindrem *Teatre Català*.
- ¿Per què ho dius?
- ¿No t'has enterat d'aquell mil·lionari de l'Argentina que ha deixat cent mil pesos a Barcelona?
- Sí, però, son per a fer cultura.
- Això mateix. ¿Vols millor cultura que una bona temporada de *Teatre Català*?
- Burrango! ¡No hi havia atinat! Però, amb cent mil pesos no n'hi ha prou per a bastir un teatre a la moderna.
- ¿I per què n'havem de fer cap de nou? A Barcelona en sobren de teatres; el que manquen son *empresaris*. Ja veus, amb cent mil pesos, quines campanyes més maques se podrien fer!
- ¡Ja ho crec! I, ¿on son aqueixos pesos?
- Per are, son a l'Argentina. Però ja vindran aviat: més aviat que aquells cent mil duros que va llegar a Barcelona, també per cultura, l'ex-gobernador Antúñez.
- ¿Què son molt lluny aqueixos?
- A Madrid. Figura't!

* * *

ENTRE MESTRES:

- Noi, amb això de la vinguda de la Infanta Isabel a Barcelona, en Batllés i Bertràn de Lis no hi veu de cap ull.
- Se comprèn; còm que és *delegado regio* de *primera ensenyança* haurà de donar compliment a la Infanta i *ensenyar-li* tot, primer que ningú.
- Es un càrrec que vesteix molt i que desempenya amb força sentiment el bon senyor degà de Medicina.
- ¿Per què?
- Perque un home com ell, tant senzill, tant sabi, tant bon Jan i tant plè de gloria, en té un sentiment no poguer deixar un càrrec que res té que veure amb les seves aficions ni amb els seus coneixements.
- Que prengui paciència. Més sentiment en tenen els mestres de que no'l deixi. An ells els hi convendria un home de ram i no una *eminència* de Facultat.
- I, ¿on el trobaríem un senyor que fes tanta patxoca quan se posa de vintium punts?
- Amb això tens raó: el nostre delegat de policia, vull dir *regi*, és de lo més decoratiu de Barcelona i *váyase lo uno por lo otro*.

* * *

ENTRE VEINES:

- ¡Senyora Mariona!
- ¿Què mana, senyora Paula?
- Una bona notícia.
- Digui, digui.
- L'Alcalde ha fixat els preus del bacallà.
- ¡Gracies a Déu!

— Escolti: morro sec; a 2 pessetes kilo; penca seca, a 1'75; morro en remull, a 1'75 pessetes kilo; penca en remull, a 1'50.

— Gracies, gracies. Vaig a comprar-ne desseguida.

— No hi vagi pas, senyora Mariona.

— ¿Per què, senyora Paula?

— Perquè no hi ha un bacallà en tota la ciutat.

— Burrango! ¿No diu que l'alcalde ha fixat els preus?

— Això sí; però no ha pogut fixar els bacallans; entens?

***

ENTRE BRIVALLS:

— ¿Què no ho sabs?

— No pas tot.

— Aviat entraré a «La Vanguardia».

— ¿De repartidor?

— ¡I cà! Seré dels que'l fan el dlari; vull dir dels que l'escriuen...

— ¿Com ho sabs?

— El mestre m'ho ha promès.

— ¿El mestre?

— Sí; ahir quan varem fer el dictat, em va dir: — *Simeón; hace muchos días que estás a la cola de la clase; aplicate y te colocaré a la vanguardia.*

— I, ¿t'ho va dir en castellà i tot?

— ¡Es clar hom! ¿No sabs que «La Vanguardia» està feta en castellà?

— Noi, ¡no m'hi havia enfundat!

— Oh! ¡son molts que'ls hi passa el mateix!

FURA

ELL: — (Si no fos tant esquerpa, ja m'hi atreviria...)

ELLA: — (¡Que'n son de curts el homes! A veure si acabarem la temporada i encare no m'haurà dit res aquest ximple.)

CORRESPONDENCIA

Un de la dreta; Si no ho firmés no ho creuria, perquè sembla fet de l'esquerra. De tots modes és d'agrarir la bona intenció... i tirar-ho al cove. — *Tenof*: El conte de vostè, com molts que reben, no és original. — *Clec*: Pum: Els seus dibuixos encare no estan en condicions de *clze-rar-se*. Reposi un quan temps, cregui. — *Pankra-sia*: Si que és llastimós això. Cregui que ho sentim, i fins ens farà perdre alguna hora de dor-

mir. — *Escarràs*: Ho copiem i donguis per satisfet:

«An aquest goç petener que li diuen *El Progreso*, li haurem de posar morral perquè's torna rabíós.»

Home, escolti: primerament això no és vers, encare que sigui veritat. Per altre part, de rabíós sempre n'ha estat *El Progreso*, sense ser goç; vostè vol dir que té la baba venenosa i això no és cap novetat. ¿Em vol creure a mi?

Tant si és goç com si no és goç deixi'l estar al diari,

que, parlant d'aquest paper lo peor es meneallo.

Gra: L'intenció és bonica, però el dibuix no està conforme. — *J. Muela*: No està bé. — *Max Fors*: És incorrecte. — *K Sa*: El xisto està bé, però ens faria anar a presiri, i el dibuix, és dolent, fillet, és dolent. — *Xarop*: La firma prou és dolça, però els versos son molt agres. — *Un de Gurb*: El conte és vell i vostè l'explica amb versos dolents, que son dos mals. — *C. D. V.*: Després de la lectura del seu article, m'ha surtit una erupció a la cara, com a castic d'haver-me atrevit a tant. — *Estirabot*: No và.

ESPEITECOS

Sembla que el ministre de Marina està disposat a donar el nom de Monturiol, l'inventor català del «Ictineo», al segon submari que per a Espanya es construeixi als Estats Units. Vale mas tarde que nunca, diuen a la terra del ministre de Marina.

A nosaltres, no havent sigut el primer sumergible d'Espanya el quin portés el nom d'en Monturiol, il·lustre enginyer figuerenc inventor del primer submari del món, tant ens fa que aqueix nom honorable es dongui al segon com al tercer.

Per altra banda, com a bons cristians som molt resignats, i sabem que a Espanya més que en lloc se compleixen aquelles paraules de Jesús:

Els últims seran els primers.

La Companyia arrendataria de la neteja pública de Barcelona, ha dividit als veïns de la ciutat en diferents classes, doncs mentres els uns tenen escombradores i regadores automòbils i carretons de mà per arregar les fulles seques i els papers, als altres se'ls mengen les escombreries, puix sols de tant en tant veuen passar un escombriaire a la vella usança. I això és irritant; i més encare, en aqueixos temps de llibertat, igualtat i fraternitat, i beute aqueix ou que l'altre es cou.

La arrendataria de la neteja pública, vé obligada a tractar als barcelonins per un igual, ja que tots paguem per esser escombrats i regats automàticament.

En Salas Anton, l'inclit diputat per Sabadell, aquell sabiàs apòstol del mutualisme, no vol que sia dit que havia promès visitar el «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria».

Es comprèn. La promesa la va fer quan encare tenia memòria, enteniment i voluntat, o sia abans d'esser diputat a Corts; però, per en Salas Anton, el temps passa molt depressa, i ni se'n recorda de quan no havia passat de la categoria de candidat.

Res té d'extrany, doncs, ben sovint s'olvida de que sia català, sobretot al

Congrés. I això que una vegada es va barallar amb un estanquer perquè el volia fer parlar en la harmoniosa per a vendre-li una capsa de mistos.

¡Qué hi farem! Pitjor per ell.

En Boy, el cursi redactor de «La Vanguardia», que escriu les «Notas de Sociedad», ens fa assaber des de les columnes d'aquell diari, que és a Caldetes.

Per nosaltres, que s'hi quedi.

Segons llegim en un diari, es calcula que a França hi han uns 35.000 ceguets. Ens hi jugaríem un peix que a Espanya, n'hi han moltíssims més.

De lo contrari, no es compendria que en Romanones i l'Alba, després dels seus notoris fracassos continuessin portant la casaca de ministre.

L'aviador Hedilla que en un monopla de construcció catalana havia anat de Barcelona a San Sebastià, i d'aqueixa ciutat a Madrid, a l'eixir de la capital de Espanya, de retorn a Barcelona, s'ha vist forçat a aterrijar, topant amb un arbre, espatllant l'aparell, i rebent ferides al cap i als braços, per sort, lleus.

No sabem que dir-li al simpàtic aviador. No més podem recordar-li que la messeta central, sempre ha sigut fatal per les coses de Catalunya.

Allí els homes que volen, no hi tenen res a fer.

En Romanones ha invitat an en Lerroux, per a que li fés una visita.

Això no 'ns extranya. En Romanones podrà esser un governant de per riure, però estima als amics que'l serveixen bé.

Rebem de diferents subscriptors queixes de que en molt estancs no els volen despatxar sagells, pretextant els estanquers, i a voltes les estanqueres, que no entenen el català quan els ne demanen: que és lo que li va passar an en Salas Anton.

Això de que a Catalunya no's puguem demanar les coses en català, és de lo més vergonyós que's veu; però, si tothom fés com jo, aviat s'arreglaria la cosa. Allí on no m'entenen no hi compro res. Als venedors que no volen entendre'm els faig el bescuï, que diu un obrer amic meu molt afectat amb les vagues.

Creguin-me, estimats llegidors; facin els bescuï als estanquers i estanqueres

recalcitrants, i veuràn com aviat ens entenem.

¡No faltava més!

A Madrid un guardia de seguretat ha sigut mossegat per un home que estava atacat de rabia.

Suposem que no és la primera vegada que a un policia li han hagut de injectar el suero antirràbic, dencs moltes vegades a la sortida de mitins catalanistes, i en festes catalanes, hem pogut observar que estaven rabiosos.

No es creguin que la terrible campanya terrouxista contra la Mancomunitat i la Diputació, dirigides pels regionalistes, s'hagi deixat corre. Res d'això. La Juventud Radical del distrito V, segueix acumulant elements de combat, i traçant el pla d'atac, que serà terrible i simultani.

«Allò» que'n diuen «El Progreso», encoratja el moviment de protesta i rebel·lió, (?) i tot fa creure que aviat començarà l'escomesa.

¡Pobres de nosaltres! No podrem ni piular si la cosa s'engresca.

De «El Día Gráfico».

«Por un carrerón lleno de hortalizas que guiaba su madre, fué atropellado ayer mañana el niño de trece años Lázaro Silvestre, que resultó con una herida en el pie izquierdo con aplastamiento de la uña. Parece que la madre no pudo evitar lo ocurrido porque el niño se metió encima del carrerón.»

¡Mare de Déu! ¡I quines coses es tenen de llegir! Un carreró tirat per sa mare que fa mal a un noi perquè s'hi hiabia posat al damunt!

¿Ho han entès vostès?

Doncs, jo tampoc.

AVIAT SORTIRA

SERMÓ FURIÓS LES MODES

per JOSEP ROBREÑO
(1808)

que resulta de gran actualitat i és
eminentment humoristic

SECCIO D'ANUNCIS

CAMISERIA SANS

BOQUERIA, 32

- Especialitat en camises a mida -

FABRICA D'ARTICLES DE PELL

Casa PERELLÓ, Pi, 7 bis

Carteres, Petaques, Moneders, Cinturons,
Corretges hàbit, Maletes, Sacs i Carteres
per a viatges. PREUS BARATISSIMS

ELS TIRANTS I LLIGAS MILLORS I DE MES
BON GUST SON SENS DUBTE ELS DEL ATAN ACREDITADA

MARCA
Mandomvall

DEMANIS EN CAMISERIAS I SIMILARS
VENDAS AL ENGROS M. DOMENECH VALLES
CONCELL DE CENT, 377 BARCELONA

VERDAGUER i C.^a

Banyeres - Bidets - Dutxes - Rentamans
Escalfadors - Waters - Orinadors
Aixetes - Cuines, etc.

Telefon 1662

Despatx: RONDA UNIVERSITAT, 9

Tallers: ENTENZA, 41

J. CARDÚS

Paraigües - Ombrel·les - Vanos

Portaferrissa, 10

Tirant - Benefactor

PATENTAT

Per a el desentrotlllo del pit de les
senyores, homes i nens

Els ven la casa Srs. Eduard Schilling,
S. en C. (Barcelona, Madrid, Valencia) i
el fabricant d'elàstics i lliga-cames Smart

AMADOR ALSINA

Riera Sant Joan, 8. - BARCELONA

que enviarà follet gratis a qui el demani

EL CONFORTABLE CATALÁ

Durán i Bas, 11. - Telefon 3468

Mobles
transforma-
bles en
llits

Tallers de mobles de tota classe i decoració. Casa espeial en sillons de gran
confort anglès, forrats en marroquiner i velluts

Portaferrissa, 24 i 26 ☐ TELEFON 1574

Camises, Corbates i gèneres de punt - Per a la mida
especialitat - Casa millor surtida en articles del seu ram

Camisería Mas i Roca

SEGÓN CUPÓ-GANGA

Les deu millors obres d'en Frederic Soler (Pitarra) per CINC pessetes

El Ferrer de tall	Drama en 3 actes
El dir de la gent	» » »
El Collaret de perles	» » »
100.000 Duros	» » »
O Rei o res	» » »

La Creu de la Masía	Drama en 3 actes
El trinc de l'or	Comedia » »
L'apotecari d'Olot	» » »
Els pescadors de St. Pol	Sarsuela 2 »
El lliri d'aigua	Drama 3 »

Preu d'aquestes 10 obres: 20 pessetes

Al qui presenti aquest CUPÓ a nostra Administració se li entregaran les obres per CINC PESSETES, (la 4.ª part de preu.)

Nota.—Si no es vol estripar el CUPÓ, pot presentar-se tot el periódic, que'l sagellarem i el tornarem a l'interessat.

Els compradors de fòra deurán acompanyar 75 cèntims pel franqueix i certificats.

El nostres corresponsals marcarán el preu que tinguin per convenient.

UNA VISITA A S. M. EL SOL

— Venim en representació dels establiments de la mar vella a donar-li moltes mercès per lo que ha *apretat* aquest estiu i a pregar-li que prorrogui el séu foc quinze dies més, pagant lo que sigui.